

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Філологічний факультет

Катедра українського прикладного мовознавства

Затверджено

на засіданні катедри
українського прикладного мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08. 2024 р.)

Завідувач катедри Жог І.М. Кочан

Силабус з навчальної дисципліни

«Неологія і неографія»,

що викладається в межах ОПІ «Прикладна лінгвістика»

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **035 Філологія,**

спеціалізації **035.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2024 р.

**Силабус курсу «Неологія і неографія»
2023/2024 навчального року**

Назва курсу	Неологія і неографія
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Кафедра українського прикладного мовознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальності 035 Філологія. Спеціалізація 035.01 Українська мова та література
Викладачі курсу	доцент Мазурик Данута Володимирівна
Контактна інформація викладачів	danuta.mazuryk@lnu.edu.ua danuryk@gmail.com
Консультації з курсу відбуваються	Щоп'ятниці (18:00, вул. Університетська, 1, ауд. 244)
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/neolohiya-i-neohrafiya-ukrajinity
Інформація про курс	Курс «Неологія і неографія» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 035 Філологія. Спеціалізації: 035.01. «Українська мова та література» для освітньої програми «Українська мова та література». Ця дисципліна викладається в 10 семестрі в обсязі 3-ьох кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	<p>Курс «Неологія і неографія» призначений для магістрантів-україністів магістратури першого року навчання. Курс орієнтований на теоретичну і практичну підготовку з фаху. Цей курс відіграє особливу роль у підготовці спеціаліста-словесника, бо у процесі вивчення розвивається критичне мислення і формується усвідомлене ставлення до динамічних процесів у словниковому складі мови. Майбутній викладач чи науковець-дослідник набуває навичок відстежувати зміни на всіх рівнях мовної системи, критично аналізувати тенденції та напрацьовувати рекомендації щодо правильного слововживання.</p> <p>Завданням курсу є ознайомлення магістрантів із динамічними процесами в сучасній українській мові, історією досліджень інновацій на всіх мовних рівнях, українською неологічною традицією, теорією і практикою лексикографічного опрацювання неологізмів, сучасними словниками лексичних інновацій.</p> <p>У процесі вивчення курсу магістранти зможуть набути теоретичні знання і сформувати практичні навички, необхідні для аналізу, систематизації та нормативної оцінки інноваційних явищ в українській мові, що дасть змогу інтерпретувати вияви динаміки на різних мовних рівнях і в різних стилях мови, лексикографічно їх опрацьовувати, залучати до індивідуального словника, розуміти мотивованість, доцільність чи недоцільність уведення до активного лексику окремих інновацій і надавати рекомендації щодо їхнього вживання.</p>

	<p>Лекції спрямовані на ознайомлення з українською неологією як наукою, неографією як галуззю загальної лексикографії, системою термінів, методами і прийомами досліджень інноваційних процесів.</p> <p>Самостійна проектна робота магістрантів стимулює вміння застосовувати набуті теоретичні відомості на практиці, укладати реєстри нових слів, аналізувати способи творення неологізмів, лексикографічного опрацьовувати неолексеми та створювати словники-довідники нових слів і значень.</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Мета курсу «Неологія і неографія» допомогти магістрантові усвідомити основні причини й передумови змін в лексичному складі сучасної української мови, поглибити розуміння комунікативної, репрезентативної, націєтворчої та культурноносної функцій мови, сформувати навички фіксації та наукового аналізу лексичних інновацій у текстах різних стилів, набуті вміння нормативного оцінювання мовних інновацій.</p> <p>Курс «Неологія і неографія» є однією зі складових професійної підготовки фахівців зі спеціалізації «українська мова і література» і має загальнотеоретичні і практичні цілі.</p> <p>Загальнотеоретичні цілі курсу полягають в тому, щоб знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • об'єкт і предмет вивчення неології як галузі мовознавства, її завдання і значення; • термінологічний апарат неології та неографії; • історію формування світових центрів неологічної науки; • історію формування і основні етапи розвитку української неологічної школи; • об'єкт і предмет вивчення неографії як розділу лексикографії; • основні теоретичні праці та видання прикладного характеру (словники), присвячені інноваційним процесам у мові; • принципи добору матеріалу, його аналізу та систематизації; • прийоми укладання словників нових слів; • словники неологізмів різних видів, їхнє призначення. <p>Практичні цілі курсу «Неологія і неографія» полягають у формуванні вмінь:</p> <ul style="list-style-type: none"> • виявляти лексичні та семантичні неологізми у художніх, публіцистичних та наукових текстах; • пояснювати значення лексичних та семантичних неологізмів; • з'ясовувати джерела запозиченої лексики, а також встановлювати причини, що привели до появи в мові нового слова чи значення; • диференціювати загальномовні неологізми та індивідуально-авторські okazіоналізми; • розрізняти неологізми, що виникли внаслідок словотворення на національному мовному ґрунті, і нові слова, що ввійшли в українську мову як запозичення; • визначати спосіб творення нового слова, тип переносу найменування при формуванні нового значення; • виявляти системні відношення, в які вступає новотвір у межах лексичної системи української мови; • прогнозувати здатність нового слова входити у склад стійких синтаксичних сполучень; • створювати словникові статті до лексикографічних праць різного типу.

**Література для
вивчення
дисципліни**

Основна

1. Зацний, Юрій Антонович. Основи неології та проблеми перекладу неологізмів : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Юрій Антонович Зацний, Санія Маратівна Єнікєєва, Ольга Леонідівна Клименко, ДВНЗ "Запоріж. нац. ун-т". Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2013. 349 с.
2. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: Монографія. / Ніна Клименко, Євгенія Карпіловська, Лариса Кислюк. — Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. — 336 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Kysliuk_Larysa/Dynamichni_protseyi_v_suchasnomu_ukrainskomu_leksykoni.pdf
3. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття [Текст] : на матеріалі мови засобів масової інформації / Олександр Анатолійович Стишов; Київський національний лінгвістичний ун-т. 2-ге вид., перероб. Київ: Пугач, 2005. 388 с.
4. Личук Марія, Навальна Марина, Молоткіна Юлія. Динаміка запозичень в українській мові початку ХХІ століття: монографія. Київ: Видавництво «Компринт», 2021. 228 с.
5. Таран А. А. Конкурування номінацій у сучасній українській літературній мові: тенденції стабілізації нової лексики / Алла Таран. Черкаси: Видавець Ю. Чабаненко, 2011. 232 с.

Додаткова

1. Валюх З. О. Неозапозичення як база сучасного словотворення / З. О. Валюх, І. О. Коробова // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія. 2017. Т. 20, № 2. С. 9-16. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknlu_fil_2017_20_2_3
2. Віняр Г. М. Словник новотворів української мови кінця ХХ століття / Г. М. Віняр, Л. Р. Шпачук. Кривий Ріг, 2002. Вип. 2. 232 с.
3. Возний Т.М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською. Львів, 1981. 207 с.
4. Городенська К. Г., Кравченко М. В. Словотвірна структура слова. К., 1981. 199 с.
5. Городенська К. Українська неологія / К. Городенська // Українська мова. — 2009. — № 3. — С. 137-141. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/6059>
6. Дятчук В. В., Пустовіт Л. О. Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови К., 1983.
7. Ємчура Н. Р. Теоретичні засади визначення неологізмів у сучасному слов'янському мовознавстві / Н. Р. Ємчура // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського: Спеціальний випуск. К., 2010. С. 33–40.
8. Іванова О. В. Основи укладання галузевих глосаріїв: підручник / О. В. Іванова. К.: ЦП «Компринт», 2017. 246 с.
9. Караванський С. Секрети української мови: Науково-популярна розвідка з додатком словничків репресованої та занедбаної лексики. К., 1994. 152 с.
10. Клименко О. С. Динаміка французької літературної норми та нормотворення в лінгвокультурному аспекті : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.02.05 «Романські мови» / Олександр Сергійович Клименко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2011. 35 с.
11. Клименко О. С. Прескриптивна лінгвістика. Французький досвід мовного вноормування впродовж ХХ століття : [монографія] / О. С. Клименко. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. 499 с.
12. Колоїз Ж. В. До питання про диференціацію основних понять неології // Вісник Запорізького ун-ту: Філологічні науки. Запоріжжя, 2002. №3. С.78–83.

13. Колоїз Ж. В. Оказіоналізми в лексикографії / Ж. В. Колоїз // Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького національного університету. Вип. 8. 2012. С. 97–114.
14. Колоїз Ж. В. Оказіональні деривати та їх лексикографічна розробка (матеріали до тлумачно-словотвірного словника лексичних okazіоналізмів) // Мандрівець. 2002. №3. С.46–51.
15. Колоїз Ж. В. Оказіональні складні номени як різновид компресивної комунікативної номінації // Мандрівець. 2005. №4. С.67–72.
16. Колоїз Ж. В. Оказіональність / узуальність як концептуальна лінгвістична категорія // Українська мова. 2006. №1. С.71–81.
17. Колоїз Ж. В. Поняття про okazіоналізм, його диференційні ознаки // Вісник ХНУ: Серія: Філологія. Х., 2006. Вип.49. №745. С.10–16.
18. Колоїз Ж. В. Тлумачно-словотвірний словник okazіоналізмів. Кривий Ріг: ТОВ „ЯВВА”, 2003. 168 с.
19. Колоїз Ж. Українська неологія: здобутки і перспективи // Наукові праці : Науково-методичний журнал. Т. 105. Вип. 92 : Філологія. Мовознавство : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. С. 56–61. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.chdu.edu.ua/um/praci/92%28105%29/92-11.pdf>.
20. Колоїз Ж.В. Семантичні неологізми як результат семантичної деривації // Вісник ХНУ: Серія: Філологія. Х., 2005. Вип.44. №659. С.6–11.
21. Колоїз Ж.В. Українська okazіональна деривація: Монографія. К.: Акцент, 2007. 311с.
22. Косович О. В. До питання про суть неологізму в сучасній лінгвістиці / О. В. Косович // Записки з романо-германської філології. 2012. Вип. 2. С. 71–79. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2012_2_12
23. Кочан І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові [Текст] / І. М. Кочан ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів : ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2004. 520 с.
24. Кочан І. М. Кодифікація термінів з міжнародними компонентами в українській мові / І. Кочан // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2021. Вип. 68. С. 3-10.
25. Кровицька О. Українська лексикографія : теорія і практика. — Львів, 2005. — 174 с.
26. Лещук Т. Словництво і науково-технічний поступ: На основі німецько-українських лексичних порівнянь. Львів, 1993.
27. Мазурик Д. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.) Автореферат дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2002. 20 с.
28. Мазурик Д. Лексичні інновації 90-х років ХХ ст. в системі української мови // Українська філологія. Школи, постаті, проблеми. Збірник наукових праць Міжнародної конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті. Ч. II. Львів, 1999. С.156–163.
29. Мазурик Д. Нове в українській лексиці : [словник-довідник] / Данута Мазурик. Львів : Світ, 2002. 130 с.
30. Мазурик Д. Нові джерела українського мовотворення // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 63. Львів, 2016. С. 317–320.
31. Мазурик Д. Новітні запозичення в сучасній українській літературній мові (питання доцільності та способи адаптації) // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 30. Львів, 2003. С.205–212.
32. Мазурик Д. Нормативне оцінювання нових слів у сучасній українській літературній мові // Збірник праць і матеріалів на пошану професора Івана Ковалика. Львів, 2003. С. 161–165.
33. Мазурик Д. Поетичні okazіоналізми сучасності // Культура слова. Вип. 53–54. К., 2000. С.103–107.
34. Мазурик Д. Продуктивність суфіксального творення неологізмів-іменників у сучасній українській мові // Актуальні проблеми українського

	<p>словотвору. Зб. статей. / За ред. Василя Грещука. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С.292–302.</p> <p>35.Мазурик Д. Сучасні тенденції в оновленні лексики української літературної мови // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 29. Львів, 2000. С.177–182.</p> <p>36.Мазурик Д. Українська неологічна традиція // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 34. Ч.І. Львів, 2004. С.219–225.</p> <p>37.Мазурик Д. Українська неологія (від традиції до школи) // Україноцентризм наукового сумління. Збірник праць на пошану професора Зеновія Терлака. Львів. 2014 С. 264–280.</p> <p>38.Максимчук В. В. Особливості лексикографічного представлення авторських лексичних новотворів у сучасних неологічних словниках / В. В. Максимчук // Наукові записки : Серія : Філологічна. Острог : Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2010. Вип.17. С. 256–264.</p> <p>39.Муромцева О. Г. Розвиток лексики української літературної мови в другій половині XIX на початку XX ст. Харків,1985 152 с.</p> <p>40.Національні та інтернаціональні компоненти в сучасних терміносистемах К.,1993. 234 с.</p> <p>41.Нелюба А. Лексико-словотвірні інновації (1983–2003) : [словник] / А. Нелюба ; Харків. нац. ун-т ім. Василя Каразіна ; Харків. історико-філол. товариство. Харків : ХНУ, 2004. 136 с.</p> <p>42.Нелюба А. Осново і словоскладання в контексті словотвірної номінації / Анатолій Нелюба // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. Вип. 2. 2006. С.169–184.</p> <p>43.Нелюба А. Лексико-словотвірні інновації (2004–2006) : [словник] / А. Нелюба, С. Нелюба. Харків : Майдан, 2007. 144 с.</p> <p>44.Огієнко І. Примхи словотвору // Рідна мова. Варшава,1936. Ч.8.</p> <p>45.Огієнко І. Словник слів у літературній мові не вживаних Нью-Йорк, 1973 154 с.</p> <p>46.Огієнко І. Смілі новотвори сучасних письменників // Рідна мова. 1939. Ч.7–8. С.334.</p> <p>47.Пашинська Л.М. Особливості творення й функціонування неофразем у сучасному українському мас-медійному дискурсі/ Л.М.Пашинська // Вісник КНЛУ. Серія Філологія. Том 19. № 1. 2016. С. 95–101.</p> <p>48.Сікорська З.С. Словотвірна структура похідних слів з різною формально-семантичною співвідносністю // УМЛШ, 1986. № 6. С.20–24.</p> <p>49.Ткаченко О. Функціонування і розвиток сучасних слов'янських мов // Мовознавство. 1993. № 1.</p> <p>50.Туровська Л.В. Нові слова і значення: словник / Л. В. Туровська, Л. М. Василькова; відп. ред. Л. О. Симоненко. К.: Довіра, 2008. 271 с.</p> <p>51.Цигвинцева, Ю. О. (2021). Джерела та способи неосемантизації сучасної української лексики [дис. доктора філософії, Інститут української мови НАН України]. Інститут української мови НАН України. https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/Dysertat-siya_TSygvintseva.pdf</p> <p>52.Швидка Н. І. Абстрактні іменники на -ість у сучасній мові і словнику // Слово і фразеологізм у словнику К.,1980 С.138–157.</p> <p>53.Martincová O. a kol. Nová slova v češtině. Slovník neologismů 1. Praha: Academia, 1998. 380 s.;</p> <p>54.Martincová O. Problematika neologismů v současné spisovné češtině. Praha: Univerzita Karlova, 1983. 160 s.;</p> <p>55.Savický N. Neologie jako singulární bod jazykovědy // Česká slavistika 2003. České přednášky pro XIII. Mezinárodní kongres slavistů, Ljubljana 15. 21.8.2003. P.: Academia, 2003. S. 135–145.</p>
Тривалість курсу	Один семестр (10)
Обсяг курсу	Історія неологічних досліджень. Категорія <i>нового</i> в лексико-семантичній системі мови. З історії фіксування й вивчення нових слів. Світові центри неології. Основні етапи становлення і розвитку української неології.

	<p>Характер змін у лексичному складі української мови за останнє десятиріччя ХХ перші десятиліття ХХІ століття; зовнішні та внутрішньомовні чинники таких змін. Нові слова і їх відображення у словниках української мови. Словники нових слів.</p> <p>Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 16 годин лекційних, 16 годин практичних і 58 годин самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС. 3 модулі.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Магістранти повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначати основні ознаки інноваційних процесів в українській мові, – визначати співвідношення між загальноновживаними та новими елементами в лексиці літературної мови, – оперувати основними термінами неології (інновація, неологізм, неолексема, неосемантема, новотвір, етранжизм, потенційне слово, okazіоналізм, індивідуально-авторський неологізм, okazіональні способи творення), – здійснювати класифікацію українських неологізмів, – розрізняти українські неологізми за генетичною ознакою; – оперувати основними термінами неографії, – визначати відмінності в лексикографічному опрацюванні нових та загальноновживаних слів; – аналізувати причини виникнення інновацій різних мовних рівнів; – визначати (традиційні й нетрадиційні) способи творення неологізмів; – характеризувати тенденції розвитку словникового складу української мови; – аналізувати словники неологізмів.
Ключові слова	Неологізм, інновація, інноваційний процес, неолексема, новотвір, okazіоналізм, індивідуально-авторський неологізм, неосемантема, потенційне слово, способи творення неологізмів, okazіональний словотвір, неографія, неологізм-входження, етранжизм, актуалізовані слова, новозапозичення, відносний неологізм.
Формат курсу	Очний / заочний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу магістранти потребують базових філологічних знань, достатніх для сприйняття категоріального апарату неології та неографії, а також для роботи з джерелами і міжнародними базами даних.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Курс «Неологія і неографія» передбачає застосування пояснювально-демонстраційного, пошукового, аналітичного, проблемного методів, що виявляється у таких прийомах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – мовну ситуацію аналізують із синхронного погляду (статистичні дані, соціолінгвістичний коментар, спостереження за мовною ситуацією, аналіз мовлення в ЗМІ); – мовну ситуацію аналізують із діахронного погляду, що передбачає встановлення генезису визначальних рис української національної мови, походження мови, належність до мовної сім'ї та групи; – вивчають не окремі факти чи явища мовної «моди», а вплив зовнішніх факторів на стан лексики української мови в різні періоди історії; – визначають внутрішньомовні чинники змін лексичного складу (тенденція до мовної економії);

	<ul style="list-style-type: none"> – рецензування; – самооцінювання.
Необхідне обладнання	Проектор, комп'ютер, мультимедійна дошка, мікрофон
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> • участь у евристичних бесідах на лекційних заняттях, формулювання проблемних питань: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10; • модулі (проміжні контрольні роботи): 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • проєктна робота: 40% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 40. • залікова робота: 30% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 30. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що відповіді магістрантів будуть оригінальними. Виявлення ознак академічної недоброчесності у відповіді магістранта, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі магістранти відвідають усі практичні заняття курсу. Магістранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку магістранти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку магістранти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Магістрантів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність магістранта під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія <i>нового</i> в лексико-семантичній системі мови. 2. Поняття «інновація» в мові. 3. З історії фіксування й вивчення нових слів. Світові центри неології. 4. Основні етапи становлення і розвитку української неології. 5. Лексика української мови з погляду її вживання. 6. Активна і пасивна лексика української мови в різні періоди її розвитку. 7. Характер змін у лексичному складі української мови за останні десятиріччя; зовнішні та внутрішньомовні чинники таких змін. 8. Способи і методи відстеження змін у лексичному складі мови (джерела матеріалу, прийоми опрацювання, опису, укладання показників, система спеціальних позначок і ремарок).

	<ol style="list-style-type: none"> 9. Нові слова і їх типи в лексичній системі української мови. 10. Зміст понять "неологізм" та "оказіоналізм", їхні характерні ознаки. 11. Тематичні групи нової лексики української мови. 12. Співвідношення національного та інтернаціонального в складі нової лексики. 13. Поповнення лексики української мови внаслідок запозичень. 14. Шляхи проникнення іншомовних слів і їх освоєння українською мовою. 15. Проблема вживання запозиченої лексики. 16. Збагачення лексичного складу української мови в процесі словотворення. 17. Способи творення нових слів. 18. Семантичні неологізми в лексичному складі української мови і їхня характеристика. Причини формування нового значення слова. 19. Нові слова і відображення їх у словниках української мови. 20. Словники нових слів.
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тижд.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання для проєктної самостійної роботи, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ I Історія становлення неології як науки. Світові школи неології.				
1 т.	Категорія <i>нового</i> в лексико-семантичній системі мови. Поняття «інновація» в мові. Неологія як галузь мовознавчої науки. Об'єкт, предмет, методи дослідження. З історії фіксування й вивчення нових слів.	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зацний, Юрій Антонович. Основи неології та проблеми перекладу неологізмів : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Юрій Антонович Зацний, Санія Маратівна Єнікеева, Ольга Леонідівна Клименко, ДВНЗ "Запоріж. нац. ун-т". Запоріжжя : Запорізький нац. ун-т, 2013. 349 с. 2. Мазурик Д. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.) Автореферат дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2002. 20 с. 3. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття [Текст] : на матеріалі мови засобів масової інформації / Олександр Анатолійович Стишов; Київський національний лінгвістичний ун-т. 2-ге вид., перероб. К. : Пугач, 2005. 388 с. 4. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: Монографія. / Ніна Клименко, Євгенія Карпіловська, Лариса Кислюк. — К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. — 336 с. 5. Колоїз Ж. В. До питання про диференціацію основних понять неології // Вісник Запорізького ун-ту: Філологічні науки. Запоріжжя, 2002. №3. С.78–83. 6. Ємчура Н. Р. Теоретичні засади визначення неологізмів у сучасному слов'янському 		

			мовознавстві / Н. Р. Ємчура // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського: Спеціальний випуск. К., 2010. С. 33–40.		
2 т.	Неологія як галузь мовознавчої науки. Об'єкт, предмет, методи дослідження. Світові центри неології.	Практичне заняття	<p>1. Клименко О. С. Динаміка французької літературної норми та нормотворення в лінгвокультурному аспекті : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.02.05 «Романські мови» / Олександр Сергійович Кли менко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2011. 35 с.</p> <p>2. Клименко О. С. Прескриптивна лінгвістика. Французький досвід мовного внормування впродовж XX століття : [монографія] / О. С. Клименко. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. 499 с.</p> <p>3. Косович О. В. Французька неологія: сутність, тенденції перспективи / О. В. Косович // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Філологічна. 2012. Вип. 29. С. 97–98. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_29_35 .</p>	<p>1. Мовне планування у Франції.</p> <p>2. Мовна політика Великобританії.</p> <p>3. Мовне законодавство України.</p> <p>8 год.</p>	3 тиждень
3 т.	Українська неологія. Основні етапи становлення і розвитку української неології.	лекція	<p>1. Колоїз Ж. Українська неологія: здобутки і перспективи // Наукові праці : Науково-методичний журнал. Т. 105. Вип. 92 : Філологія. Мовознавство : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. С. 56–61. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.chdu.edu.ua/um/praci/92%28105%29/92-11.pdf</p> <p>2. Мазурик Д. Українська неологічна традиція // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 34. Ч. I. Львів, 2004. С. 219–225.</p> <p>3. Мазурик Д. Українська неологія (від традиції до школи) // Україноцентризм наукового сумління.</p>		

			Збірник праць на пошану професора Зеновія Терлака. Львів. 2014 С. 264–280. 4. Зацний, Юрій Антонович. Основи неології та проблеми перекладу неологізмів : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Юрій Антонович Зацний, Санія Маратівна Єнікєєва, Ольга Леонідівна Клименко, ДВНЗ "Запоріж. нац. ун-т". Запоріжжя : Запорізький нац. ун-т, 2013. 349 с.		
4 т.	Активна і пасивна лексика української мови в різні періоди її розвитку. Характер змін у лексичному складі української мови за останні десятиріччя; зовнішні та внутрішньомовні чинники таких змін.	Практичне заняття	1. Мазурик Д. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.) Автореферат дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2002. 20 с. 2. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття [Текст] : на матеріалі мови засобів масової інформації / Олександр Анатолійович Стишов; Київський національний лінгвістичний ун-т. 2-ге вид., перероб. К. : Пугач, 2005. 388 с. 3. Таран А. А. Конкурування номінацій у сучасній українській літературній мові: тенденції стабілізації нової лексики / Алла Таран. Черкаси: Видавець Ю. Чабаненко, 2011. 232 с.		
	МОДУЛЬ 2 З теорії неології				
5 т.	Способи і методи відстеження змін у лексичному складі мови (джерела матеріалу, прийоми опрацювання, опису, укладання покажчиків, система спеціальних позначок і ремарок).	лекція	1. Мазурик Д. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.) Автореферат дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2002. 20 с. 2. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: Монографія. / Ніна Клименко, Євгенія Карпіловська, Лариса Кислюк. — К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. — 336 с.	1. Створення словника-довідника нових слів: 25–30 одиниць. (джерельна база за вибором) 40 год.	14 тиждень

6 т.	Нові слова і їх типи в лексичній системі української мови. Зміст понять "неологізм" та "оказіоналізм", їхні характерні ознаки.	Практичне заняття	<p>1. Косович О. В. До питання про суть неологізму в сучасній лінгвістиці / О. В. Косович // Записки з романо-германської філології. 2012. Вип. 2. С. 71-79. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2012_2_12</p> <p>2. Колоїз Ж. В. Оказіональність / узуальність як концептуальна лінгвістична категорія // Українська мова. 2006. №1. С.71–81.</p> <p>3. Колоїз Ж. В. Поняття про оказіоналізм, його диференційні ознаки // Вісник ХНУ: Серія: Філологія. Х., 2006. Вип.49. №745. С.10–16.</p>		
7 т.	Тематичні групи нової лексики української мови. Співвідношення національного та інтернаціонального в складі нової лексики. Шляхи проникнення іншомовних слів і їх освоєння українською мовою.	Лекція	<p>1. Валюх З. О. Неозапозичення як база сучасного словотворення / З. О. Валюх, І. О. Коробова // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія. 2017. Т. 20, № 2. С. 9-16. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknl_u_fil_2017_2_0_2_3</p> <p>2. Національні та інтернаціональні компоненти в сучасних терміносистемах К.,1993. 234с.</p> <p>3. Мазурик Д. Новітні запозичення в сучасній українській літературній мові (питання доцільності та способи адаптації) // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 30. Львів, 2003. С.205–212.</p>		
8 т.	Поповнення лексики української мови внаслідок запозичень. Шляхи проникнення іншомовних слів і їх освоєння українською мовою. Проблема вживання запозиченої лексики.	Практичне заняття	<p>1. Кочан І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові [Текст] / І. М. Кочан ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів : ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2004. 520 с.</p> <p>2. Кочан І. М. Кодифікація термінів з міжнародними компонентами в українській мові / І.</p>		

			<p>Кочан // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2021. Вип. 68. С. 3-10.</p> <p>3. Вакуленко М. Про переклад та запозичення чужомовних слів / М. Вакуленко // Вісн. НАН України. – 1995. – № 11 12. – С. 78 81.</p> <p>4. Таран А. А. Конкурування номінацій у сучасній українській літературній мові: тенденції стабілізації нової лексики / Алла Таран. Черкаси: Видавець Ю. Чабаненко, 2011. 232 с.</p>		
9 т.	Збагачення лексичного складу української мови в процесі словотворення. Морфологічний, неморфологічні, оказіональні способи творення нових слів.	Лекція	<p>1. Ковалик І.І. Питання слов'янського іменникового словотвору. Львів, 1958 152 с.</p> <p>2. Мазурик Д. Продуктивність суфіксального творення неологізмів-іменників у сучасній українській мові // Актуальні проблеми українського словотвору. Зб. статей. / За ред. Василя Грещука. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С.292–302.</p> <p>3. Нелюба А. Основи і словоскладання в контексті словотвірної номінації / Анатолій Нелюба // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. Вип. 2. 2006. С.169–184.</p> <p>4. Огієнко І. Примхи словотвору // Рідна мова. Варшава, 1936. Ч.8.</p> <p>5. Віняр Г. М. Словник новотворів української мови кінця ХХ століття / Г. М. Віняр, Л. Р. Шпачук. Кривий Ріг, 2002. Вип. 2. 232 с.</p> <p>6. Возний Т.М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською. Львів, 1981 207 с.</p>		
10 т.	Семантичні неологізми в лексичному складі української мови і їх характеристика. Причини формування нового значення слова.	Практичне заняття	<p>1. Колоїз Ж.В. Семантичні неологізми як результат семантичної деривації // Вісник ХНУ: Серія: Філологія. Х., 2005. Вип.44. №659. С.6–11.</p> <p>2. Колоїз Ж.В. Українська оказіональна деривація: Монографія. К.: Акцент, 2007. 311с.</p>		

	МОДУЛЬ 3 Неографія як галузь лексикографії				
11 т.	Нові слова і їх відображення у загальномовних словниках української мови. Сучасна неографічна парадигма. Типологія словників нових слів. Періодизація розвитку української неографії.	Лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Іванова О. В. Основи укладання галузевих глосаріїв: підручник / О. В. Іванова. К.: ЦП «Компринт», 2017. 246 с. 2. Мазурик Д. Сучасні тенденції в оновленні лексики української літературної мови // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 29. Львів, 2000. С.177–182. 3. Кровицька О. Українська лексикографія : теорія і практика. — Львів, 2005. — 174 с. 4. Лещук Т. Словництво і науково-технічний поступ: На основі німецько-українських лексичних порівнянь. Львів, 1993. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Українські словники нових слів. 2. Електронні словникові ресурси. 3. Створити допис до відкритого словникового ресурсу (1–2 одиниці). <p>10 год.</p>	11 тиждень
12 т.	Типологія словників нових слів. Характер реєстрового матеріалу. Проблема суб'єктивності в доборі матеріалу для опрацювання. Методи відбору інформації.	Практичне заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Віняр Г. М. Словник новотворів української мови кінця ХХ століття / Г. М. Віняр, Л. Р. Шпачук. Кривий Ріг, 2002. Вип. 2. 232 с. 2. Мазурик Д. Нове в українській лексиці : [словник-довідник] / Д. Мазурик. Львів : Світ, 2002. 130 с. 3. Туровська Л.В. Нові слова і значення: словник / Л. В. Туровська, Л. М. Василькова; відп. ред. Л. О. Симоненко. К.: Довіра, 2008. 271 с. 4. Колоїз Ж. В. Оказіоналізми в лексикографії / Ж. В. Колоїз // Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького національного університету. Вип. 8. 2012. С. 97–114. 5. Нелюба А. Лексико-словотвірні інновації (1983–2003) : [словник] / А. Нелюба ; Харків. нац. ун-т ім. Василя Каразіна ; Харків. історико-філол. товариство. Харків : ХНУ, 2004. 136 с. 6. Нелюба А. Лексико-словотвірні інновації (2004–2006) : [словник] / А. Нелюба, С. Нелюба. Харків : Майдан, 2007. 144 с. 		

13 т.	Особливості лексикографування нових слів і нових значень. Різні структурні моделі словникових статей у словниках нових слів.	лекція	1. Іванова О. В. Основи укладання галузевих глосаріїв: підручник / О. В. Іванова. К.: ЦП «Компринт», 2017. 246 с. 2. Швидка Н. І. Абстрактні іменники на -ість у сучасній мові і словнику // Слово і фразеологізм у словнику К.,1980 С.138–157.		
14 т.	Лексикографічні символи й умовні позначення в словниках нових слів. Стилiстична характеристика неологізмів. Тлумачення нових слів.	Практичне заняття	1. Іванова О. В. Основи укладання галузевих глосаріїв: підручник / О. В. Іванова. К.: ЦП «Компринт», 2017. 246 с. 2. Кровицька О. Українська лексикографія : теорія і практика. — Львів, 2005. — 174 с.		
15 т.	Відображення фразеології у реєстрі. Додаткова інформація (морфемна будова, походження, нові відношення на основі семантики)	Лекція	1. Мазурик Д. Нормативне оцінювання нових слів у сучасній українській літературній мові // Збірник праць і матеріалів на пошану професора Івана Ковалика. Львів, 2003. С. 161–165. 2. Огієнко І. Смілі новотвори сучасних письменників // Рідна мова. 1939. Ч.7–8. С.334. 3. Кровицька О. Українська лексикографія : теорія і практика. — Львів, 2005. — 174 с. 4. Лещук Т. Словництво і науково-технічний поступ: На основі німецько-українських лексичних порівнянь. Львів,1993. 5. Пашинська Л.М. Особливості творення й функціонування неофразем у сучасному українському мас-медійному дискурсі/ Л.М.Пашинська // Вісник КНЛУ. Серія Філологія. Том 19. № 1. 2016. С. 95–101.		
16 т.	Електронні словники нових слів. Підсумкове заняття. Презентація проектів.	Практичне заняття	1. Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України: Український лінгвістичний портал — Словники України Online . 2. Вільні українські електронні тлумачні та двомовні словники та інші ресурси, а також у		

			<p>рубриці «Словники» («Dictionnaires») збірка вільних електронних словників більше ста мов світу на сайті <u>«Лексилогос»</u> (фр.).</p> <ol style="list-style-type: none">3. Перекладні українсько-іншомовні, іншомовно-українські словники, а також перекладні термінологічні словники на сайті <u>GigaDict</u>.4. Українські словники он-лайн: орфографічний, тлумачний, синонімів <u>rozum.org.ua</u>.5. Українські словники на лінгвістичному порталі <u>nova.info</u>.6. Українські словники на сайті <u>Словопедія</u>.7. Багатомовний онлайн словник <u>Glosbe</u>.8. Портал словників української мови <u>СЛОВНИК.ua</u>. <u>Онлайн</u>.9. Словники української мови онлайн на <u>WorldwideDictionary.org</u>.10. Merriam-Webster https://www.merriam-webster.com/dictionary11. Осфордський словник англійської мови. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/12. Словотвір (мережевий ресурс). https://slovotvir.org.ua/		
--	--	--	--	--	--